

Jens Lapidus

Topman

Vertaald door Jasper Popma
en Clementine Luijten

A.W. Bruna Uitgevers

Celebrities

Gezellige borrel bij vernissage van Buchards

Prins Carl Philip en zijn designervriend Joakim Andersson waren niet de enigen die kwamen borrelen op uitnodiging van CoolArt en Buchards ter gelegenheid van hun vernissage met unieke kunstobjecten. Hier kwam de society van Stockholm samen met de top van de kunstwereld.

Uw verslaggever signaleerde onder andere een nieuweling in de kringen van Stockholmse kunstverzamelaars, de jonge financieel expert Hugo Pederson met zijn knappe vrouw Louise. Beiden zijn uitgesproken geïnteresseerd in kunst en hoewel ze nog maar twee jaar verzamelen, zijn ze er volgens bronnen van *Celebrities* in geslaagd een aanzienlijke verzameling hedendaagse kunst op te bouwen.

‘Mijn hele leven ben ik al gefascineerd door het kwetsbare en het complexe,’ zegt Hugo monter tegen onze verslaggever.

Hugo Pederson is actief bij investeringsmaatschappij Fortem, en is in korte tijd een belangrijke mecenas van een aantal kunstenaars geworden.

‘Als je het geluk hebt aardig te verdienen, moet je ook iets terugdoen,’ zegt Hugo Pederson, waarna hij zich samen met zijn al even betrokken vrouw weer tussen de andere bezoekers van Buchards’ vernissage mengt.

Johan W. Lindvall, 2007

Proloog

Adan sleepte de aluminium ladder naar de achterkant van het huis en keek omhoog naar het balkon. De Nystadsgatan: het appartement lag op de benedenverdieping – het moest niet moeilijk zijn de ladder uit te schuiven, tegen het balkonhek te zetten en naar boven te klimmen. Toch: fuck, het voelde alsof hij in zijn broek scheet. Letterlijk. Hij zag het al voor zich: hij, veel te hoog op die klotetrap met een bruine vlek op zijn reet.

Eigenlijk was hij gestopt met dit soort dingen. Hij was negentien en te oud voor een kraak: dat soort geintjes deden ze op de middelbare. Plus: het was beneden zijn waardigheid nu. Maar wat kon hij anders? Als Surri iets zei dan moest je.

Ze kenden elkaar al sinds de crèche, woonden in hetzelfde blok, speelden in hetzelfde elftal – hun vaders waren zelfs burens geweest in het oude land. ‘In Bakool waren we als iedereen, we bemoeiden ons niet meer met elkaar dan nodig was,’ zei Adans vader altijd. ‘Maar hier denkt iedereen dat we één familie zijn, alsof we een en dezelfde persoon zijn.’

Zijn vader had gelijk en ongelijk: Surri wás een broer. Toch gedroeg hij zich als een klootzak.

Adan voelde de kou van het balkonhek door zijn werkhandschoenen heen. Handschoenen: die routine had hij nog van vroeger – zijn vingerafdrukken zaten gegarandeerd in oude registers. Hij zette af, het was veel lichaam dat eroverheen moest: hij woog minstens honderdtien. Toch lag de schroevendraaier licht in zijn hand en de greep voelde prettig – alsof zijn vingers ernaar verlangd hadden het ding te gebruiken, al leidde hij tegenwoordig een normaal leventje: zat op de bezorgwagen van de baas van zijn pa, en ’s avonds at hij popcorn en keek met zijn vriendin naar *Luke Cage* en *Fauda*. Maar twee weken geleden had hij de vraag gekregen of hij extra doekoe wilde verdienen. Niks foute

shit, gewoon een dagje werk voor een ouwe vriend. Je was gek als je daarvoor bedankte.

Het was allemaal de schuld van die klote-Duitsers. Surri had namelijk gevraagd of Adan naar Hamburg kon gaan om een BMW uit de nieuwe 7-serie op te pikken. Een gegarandeerd winsthandeltje: een 730d was daar voor minder dan honderdduizend euro te krijgen, en kon hier makkelijk voor anderhalve ton verkocht worden. Het enige: je kon niet te veel auto's per jaar op je naam zetten, dan ontwaakte de Belastingdienst. En daar was Adan in beeld gekomen.

Hij had de trein naar Rødby genomen, een enkeltje kostte 594 kronen, en hij had de hele reis Spotify geluisterd met zijn nieuwe Beats-oortjes, het buiktasje dat hij van Surri had gekregen stevig vastgehouden en naar buiten gekeken. Een miljoen kronen in eurobiljetten woog niks. Hij had nog nooit zo lang in een trein gezeten, maar het was best nice. Hij kreeg er maar niet genoeg van de natuur te checken. Het landschap zoefde voorbij: bevroren akkers, sparrenbossen en dorpjes waar mensen roestige autowrakken en oude planken leken te verzamelen. Hij vroeg zich af waar ze van leefden.

Het was geen probleem om de garage te vinden, het koopcontract te ondertekenen en het eens te worden met de verkoopgozer, die zelfs een beetje Arabisch sprak – dat was niet Adans taal, maar hij sprak het voldoende om een paar aardige zinnnetjes te zeggen. Het was vet chill om plaats te nemen op het zwarte leer, de motor te starten en terug te scheuren richting de veerboot naar Zweden. Hij reed elke dag in verschillende pick-ups, maar nooit in een BMW. Deze auto zag er niet alleen klasse uit, de kwaliteit was ook merkbaar in de details. De geur van het leer, het gevoel tegen je vingers als je over het dashboard streek, het gewicht van het portier, het geruststellende doffe geluid als het dichtsloeg. Hij dacht aan Surri, die deed alles met stijl – zelfs zijn hoody's waren van fancy Franse designermerken. Misschien zou Adan op een goeie dag het geld voor zo'n wagen hebben. Maar nu zou hij de hele avond en nacht doorrijden, hij wilde de BMW thuisbrengen zonder in een motel te hoeven overnachten.

Op de snelweg nog voor Jönköping hoorde hij het voor het eerst: een hol schrapend geluid dat absoluut niet goed klonk. Drie kilometer verder stopte hij. Stapte uit, inspecteerde alles, maar zag niets. Het geluid kwam terug zodra hij weer ging rijden. Na een kilometer of twintig be-

gon er een waarschuwingslampje te branden. Remprobleem. Wat betekende dat? Dikke shit, hij wist niet eens of hij wel verder kón rijden. Hij minderde vaart, achter hem ontstond een file, hij reed 70 waar je 120 mocht. Een kilometer of dertig verderop sloeg hij af bij een benzinstation en vroeg vriendelijk of de medewerker even naar zijn auto wilde kijken. De gozer had krankzinnig veel puistjes en zag er wel vijf jaar jonger uit dan Adan, maar hij begon meteen met zijn zaklamp op de velgen te schijnen.

‘Het ziet ernaar uit dat je remschijven niet meer bestaan, zeg maar,’ zei de jongen. ‘Je kunt geen meter meer rijden. Wel jammer van zo’n gave kar.’

Tot zover de upside: Adan moest een bergingswagen betalen om de auto naar de dichtstbijzijnde garage te laten brengen. Het duurde vijf weken om hem te laten maken en het kostte veertig mille. Maar de kans bestond dat de auto ontwricht was, zeiden ze. Adan belde om de verkoper in Duitsland verrot te schelden maar die gast deed alsof hij geen Engels verstond. Uiteindelijk regelde Surri een taxatie voor dat kloteding: hij kreeg er nog geen zeshonderdduizend voor.

‘Hoe kon je zo verdomde achterlijk zijn om de auto niet te inspecteren voordat je tekende?’

Het slot van de balkondeur gaf met een klikkend geluid mee. Adan duwde de deur open. Surri was duidelijk geweest. ‘De smerissen hebben onze jongen opgepakt die die flat huurde, maar ze hebben het spul niet gevonden. Dus als je daar binnen weet te komen en ophaalt wat van mij is, schrappen we de helft van je schuld. Je weet hoeveel ik verloren heb op die auto.’

Adan schoof heen en weer op zijn stoel. ‘Woont er iemand in die flat?’

‘Maak je daar maar niet druk om. Morgenavond is er in elk geval niemand thuis.’

Adan dacht aan die keer op de binnenplaats toen ze nog klein waren. Surri was uit het klimrek gevallen, als een lappenpop, en had zijn knie opengehaald. Er kwam een golf bloed uit, vonden ze, en er zat allemaal gruis in de wond. Zijn vriendje huilde aan een stuk door. ‘Ik help je. Kom maar mee naar mijn huis, volgens mij is papa er,’ zei Adan zo lief mogelijk. Ze waren zes en Adan wist dat zijn vader Surri’s knie kon oplappen. En dat gebeurde ook – zijn vader maakte de wond schoon

en plakte er de grootste pleister op die ze ooit gezien hadden. Toen ze na afloop chocomel dronken, mariakaakjes aten en *Toy Story* op dvd keken, zei Surri: 'Jouw papa kan beter voor kleine krijgers zorgen dan mijn papa.'

Het was een driekamerflat met een keuken. Adan deed het licht aan in wat de woonkamer moest zijn. Daar stonden een bank met groene bekleding, een salontafel met glasplaat en een boekenkast. Er stond ook iets wat op een soort projector leek. In de twee slaapkamers stonden smalle, onopgemaakte bedden. Hier woonden mensen: waarom lagen er anders kranten op de salontafel en hing er een T-shirt over een eetkamerstoel?

Toch was het amper gemeubileerd, misschien was het van iemand die hier af en toe overnachtte. Hij deed de prullenbak in de keuken open, zag een leeg melkpak liggen en bespeurde een lucht die hij absoluut eerder had geroken: een uitgedrukte joint.

Hij keek in de keukenkastjes en de koelkast. Degene of degenen die hier woonden, hadden veel zakken chips en zure room in huis, maar geen gewoon eten. Hij keek in de oven en de vaatwasser, hij ging op de grond liggen en scheen met zijn zaklamp onder de wasmachine en koelkast. Er lag veel stof.

Mensen waren soms vindingrijk. Toch vond hij niets. Hij haalde de kussens van de bank, voelde met zijn hand onder de lakens en matrassen in de bedden. Op de vloer van een van de slaapkamers stond een tas. Hij graaide erin – nog meer T-shirts, vier paar onderbroeken en sokken kwamen voorbij. Hij ging op de salontafel staan en scheen in het lichtrooster in de muur. Niets.

Hij vond niets.

Weer de woonkamer. Adan ging op zijn ellebogen en knieën zitten en keek onder de bank, scheen achter de boekenkast.

Degene die de flat had gehuurd moest Surri belazerd hebben, want er was hier geen ene fuck, of de smerissen hadden de spullen gevonden. Eigenlijk was het Adans probleem verder niet. Al zou Surri daar anders tegenaan kijken.

Toen hoorde hij iets. Een geluid in de hal.

Nee, het was in het trappenhuis, buiten de voordeur. Daar hoorde hij stemmen.

Voordat Adan kon nadenken, knarste het slot. KUTKUTKUT – iemand

kwam de flat binnen. Hij deed de lamp in de woonkamer uit.

Nu hoorde hij mensen kletsen in de hal. Een meisjesstem en een jongensstem. Misschien moest hij zich gewoon kenbaar maken en ze in elkaar rammen, wie ze ook waren. Toch maar niet – hij was niet zoals Surri. Hij was geen ‘zware’ jongen.

Hij kroop achter de bank in elkaar.

De stemmen werden duidelijker. De chick had het over iemand die Billie heette. De gozer mompelde iets over een party. ‘Straks gaan we feesten.’

Adan bleef doodstil liggen, probeerde zich stil te houden en kalm te blijven. Hij moest terug naar Hamburg om die BMW-verkoper met zijn blote handen af te maken – het was allemaal zijn schuld.

Toen hoorde hij weer een deur dichtslaan, aan de afstand te horen de wc-deur. Misschien was dit zijn kans. Hij hoorde alleen de meisjesstem, ze neuriede een liedje. Die gozer zat blijkbaar op de plee. Het leek alsof de chick de woonkamer binnenkwam. Toen werd het stil. Adan ademde zelfs niet, probeerde alleen te luisteren. Sluipende voetstappen. Gehijg. Toen weer voetstappen, weg, naar een van de slaapkamers.

Nu.

Hij kwam overeind: niemand in de woonkamer. Hij zette twee lange passen naar de balkondeur. Hij dacht niet meer, overwoog niks. Handelde alleen maar. Rukte de deur open. Keek niet achterom. Stapte het balkon op. Trok de deur achter zich dicht. Zoog de frisse lucht in zijn longen.

Hij sprong over de reling.

Wierp zich naar beneden. Nee, hij viel.

Zoals Surri van het klimrek.

Het duister voelde veilig, maar het was veel te koud buiten. Zijn werkhandschoenen waren dun als papier.

Adan leunde tegen de boom. Hij probeerde niet op zijn rechervoet te steunen. Hij had zich behoorlijk pijn gedaan tijdens zijn val – misschien was die klotervoet gebroken. Toch wilde hij niet weggaan. De ladder lag voor hem op de grond: hij had hem meegetrokken terwijl hij weg hinkte door de sneeuw. Surri zou flippen als hij hoorde dat Adan niets had gevonden. Tegelijk: Surri's eigen gozer moest hem genaaid hebben. Adan had écht goed gezocht.

Hij stond hier al vier uur. Te wachten. Hoopte dat de pijn in zijn voet zou wegtrekken. Het appartement was verlicht. Vreemde kleuren verschenen op de muren en muziek dreunde door de balkondeur die af en toe openging. Er waren superveel mensen binnen – je zag ze door de ramen als wazige achtergronddansers in een talentenjacht op tv.

Op enig moment moesten die idioten die daar aan het feesten waren toch afnokken, of in elk geval gaan slapen. Op enig moment waren de chips en dipsaus toch op. Dan zou hij de ladder weer tegen het balkon zetten. De place nog een keer extra doorzoeken.

Hij kon hier niet de hele nacht blijven staan – zijn voet was veel te pijnlijk – maar eventjes nog.

Eigenlijk was hij geen krijger.

Maar hij kon wachten.

*

Negentien personen mingelden in de kleine woonkamer, maar ze hadden er minstens dubbel zoveel uitgenodigd. Roksana wilde echt dat het vanavond druk werd op de housewarming van haar en Z. Ze hoopte dat iedereen dit een goeie gelegenheid vond voor een feest. Ze zouden toch wel komen?

Young Thug-ritmes pompten uit de boxen die ze van Billie had mogen lenen – en die Z had aangesloten op zijn telefoon met SoundCloud. Thuggy leverde – zijn trage stem in melodieuze riddim-rap. Tegelijk was het een fullbody-ervaring, een duik in een warme opgeblazen fonkelende zee van stijlen en geluid. Roksana keek weer rond: beviel de sound? Was iedereen happy? Zat de sfeer er goed in?

Iedereen had zelf drank meegenomen. Flessen mousserende wijn stonden op de salontafel. Roksana had het uitdrukkelijk vermeld in de Messenger-uitnodiging: *Bring bubbles! Roksana & Z zorgen voor muziek, feest en hapjes.* Ze hoopte dat ze niet te blij was overgekomen, zeg maar.

De hapjes bestonden vooral uit pinda's en chips, maar Roksana had truffelolie in de zure room gedruppeld – en iedereen zei dat het de lekkerste dipsaus was die ze ooit hadden geproefd. Maar het eten was niet de hoofdzaak – het accent lag op het feest en het feest werd gedragen door de muziek. De boxen, de keuze van de nummers, de mix. Z had zelfs een rookmachine en een minilasershow geregeld. Ze hadden nog

geen schilderijen of posters op kunnen hangen dus dat was perfect, het beste wat je met een witte muur kon doen. En de ironische rook hing als een wolkendek om de bank. Voor Roksana voelde het alsof ze in een club van exclusief formaat was. Het enige verschil was dat de dj-stand ontbrak en dat degenen die nu arriveerden in de hal door een zee van Roshe Runs en retro geïnspireerde Vans moesten waden. Z had het verplichte 'schoenen uittrekken' erdoor gedrukt. 'Als we het hier samen willen redden, moeten we het schoonmaken na afloop beperken. Want ik haat poetsen. Had ik dat al verteld?'

Roksana wist niet wat Z wel of niet had verteld – ze hadden niet echt gepland om te gaan samenwonen. Maar het zou moeten werken tussen hen. Z was een goeie gast.

Roksana keek op Insta en Snapchat of iemand iets van het feest had gepost: maar nee, tot nu toe hield dit gebeuren zich buiten dat territorium. Lieve gasten, dacht ze, jullie vinden deze party toch wel leuk? Kunnen jullie niet dansen, eventjes, een paar van jullie? En foto's maken?

Het appartement was behoorlijk groot, 52 vierkante meter, maar het lag op de Nystadsgatan in Akalla, ver van het centrum en Hogeschool Södertörn, waar ze studeerde. Maar Roksana had geen keus gehad. Ze huurde een kamer bij Billie op de Verkstadsgatan in Hornstull, maar toen was Billie polyamoreus geworden en wilde dat drie van haar geliefden bij haar kwamen wonen. Z stelde voor dat ze de wijk zouden omdopen tot Hornytull. Maar Roksana vond het niet grappig, er was gewoon geen plaats meer voor haar. Plus, ze trok het niet dat een van die gasten de hele dag Danny Saucedo via Billies boxen draaide – zonder het ironisch te bedoelen. Diezelfde week was Z uit zijn onderhuur gezet. Hij had drie nachten bij zijn oma op de bank geslapen en was een nanomillimeter verwijderd van een ernstige zenuwinzinking.

Roksana stond tussen Z en Billie in. Om haar heen mingelden de gasten. Sommigen wiegden zelfs op de maat van de muziek. Roksana wilde niet al te veel staren, dat viel te veel op. Ze checkte Insta en Snapchat weer. Misschien vond iemand haar sneu omdat ze daar alleen met haar beste vrienden stond, misschien vonden haar beste vrienden haar grijs, omdat ze bij hen stond.

Speciaal voor vanavond had ze haar haar opgestoken en haar nieuwe zilverkleurige Birkenstocks aan gedaan. Verder droeg ze een gewone

blauwe spijkerbroek en een wit T-shirt dat ze bij haar ouders thuis had gevonden. Billie zeurde er soms over, maar Roksana stond achter haar standaardstijl, haar voorbeelden waren George Costanza en eigenlijk iedereen uit *Beverly Hills, 90210*. Het hele ding was een aanklacht tegen trends en vluchtige mode-idealen.

Billie was in een prima humeur – dat was een goed teken. Ze droeg een Adidas-broek, een groot shirt met lange mouwen, een choker en een zachte Gucci-pet op haar roze geverfde haar. Ook haar okselhaar was roze – ter ere van jullie, zoals ze zei. Je kon je moeilijk voorstellen dat ze over een paar dagen rechten ging studeren. Roksana was blij dat Billie al haar vriendjes en vriendinnetjes thuis had gelaten – dan was ze veel relaxter. Ze was Roksana's oudste en eigenlijk beste vriendin, maar na de turbulentie van de laatste tijd wist ze even niet zo goed hoe het er nu voor stond.

Billie haalde een pakje sigaretten tevoorschijn. 'Hoe zit het hiermee? Moet ik op het balkon roken of mag het binnen?'

Z tilde zijn hoofd weer op. 'Absoluut niet. Sigarettenrook gaat in de gordijnen en het beddengoed zitten. Daar hebben Roksy en ik het over gehad.'

Billie rolde met haar ogen. 'Maar jullie hebben helemaal geen gordijnen.'

Z was streng. 'Dat doet er niet toe. Het is ongezond om binnen te roken.'

'Wordt dit een soort health place?'

Roksana lachte. 'Yep, we gaan in elk geval over op plant-based biologisch voedsel, forks-over-knives weet je wel, en er komt hier geen plastic over de drempel.'

Z pakte een zak en een pakje vloeitjes.

'Wie wil er zijn eigen *jonko*? Ik heb meer dan genoeg.' Hij hield de zak omhoog. 'Het is namelijk zo dat er een heilig onderscheid tussen marihuana is. Weet het verschil tussen sativa en indica. Allebei ondersoorten van cannabis, maar de planten zien er anders uit, verschillende bladeren en zo, but who cares. Het gaat om het effect: als nacht en dag. Indica is de bankhangervariant, zeg maar de roes voor degenen die voor de PlayStation-spelen-en-chill-feeling gaan. Maar dit is een sativa van vierentwintig maanden, de Chateauf-neuf-du-Pape onder de rookwaar, beter dan dit wordt het niet.'

Z verdeelde de wiet met zorgvuldige bewegingen over de vloei. 'Als

je dit rookt word je high. Rook je meer dan word je higher. Er is no limit. Echt.'

Allemaal beginnersonzin. Het verschil tussen sativa en indica was niet altijd duidelijk, maar Z hield ervan om dingen te benoemen, een kletsverhaal op te hangen. Zo was hij: hij kon niet gewoon in de pas lopen met de wereld – hij wilde ook kunnen aangeven wat er gebeurde, het inkaderen, het begrijpen in termen van categorieën en structuren. Soms werd het net een wedstrijd.

Roksana pakte de joint van Z aan en nam een diepe hijs. 'Ben je nu klaar met dat betweteren van je?'

Ze giechelden, Z ook. 'Jullie weten hoe ik ben,' zei hij.

Zo bezien was Z scherp: hij zag patriarchale structuren net zo duidelijk als wietprincipes, hij doorzag niet alleen maatschappelijke patronen maar zag ook zijn eigen positie in de machtsverhoudingen. Een man die dingen uitlegde aan vrouwen. Een man die altijd wist hoe het zat. Een man die negentig procent van zijn uiteenzettingen begon met 'het is namelijk zo dat'.

De uren verstreken. Erik Lundin fraai gemixt met Lil B in een soepele overgang naar Rihanna – beetje onverwacht, maar shiit wat was ze goed – en daarna iets heel anders wat alleen Z kende: de Hubbabubaklubb. Mensen stuiterden over de vloer, dansten free-spirit in de hoeken van de kamer, deinden op de maat van de muziek. Z's laser-showtje met geometrische symbolen op de muur. Lege plastic bekers en chipskrumels op de tafel. Rizla-vloetjes en wijnflessen overal. Misschien zag ze zelfs een snuifbuisje – mensen waren soms te openlijk, dat was niet flex.

Nu moesten ze het toch wel leuk vinden? Roksana checkte voor de tweehonderdste keer haar telefoon. De enige post was een scherm-dump van Z's speellijst van vanavond met een joint-emoji en de tekst *smoke w everyday*.

Roksana had de burens ingelicht, dus het zou oké moeten zijn, Z en zij waren niet van plan elke week zo'n feest te geven. En ergens had ze het idee dat David, de gozer van wie ze deze flat onderhuurden, het niet zo nauw nam. Als hij zijn geld maar kreeg, was hij tevreden, al kon de wietlucht, die waarschijnlijk dik in het trappenhuis hing, wel vragen oproepen. Een van de burens had verteld dat de vorige bewoner de aandacht van de politie had getrokken. Ze hadden hem een paar

weken geleden opgepakt en huiszoeking gedaan, maar daarna de flat weer vrijgegeven. Het kon Roksana niet schelen. David zei dat ze hier konden blijven zo lang ze wilden. Haar maakte het niet uit wie deze flat eerder had gebruikt en waarvoor. Nu ging het erom dat de gasten vonden dat Z en zij de dingen goed deden.

Dat haar miniwoongroep met hem een goede start maakte.

Een goede start van dit semester.

Hun vrienden waren vertrokken. Te vroeg naar haar idee. Roksana probeerde de gedachten in haar hoofd te stoppen: was ze te cliché toen ze zei dat ze overwoog een halfjaartje in Berlijn te gaan studeren? Was ze niet relaxed genoeg geweest?

De woonkamer leek wel een slagveld. Het vloerkleed in de keuken was nat. Er lagen wietblaadjes in het raamkozijn. Ze vroeg zich af hoe Z het schoonmaken ervan af ging brengen.

Billie zei: ‘Shit, iedereen ineens verdwenen, inclusief mijn wip. Ze wilden zeker Ida Engberg zien.’

Z zat op de bank. ‘Ida Engberg, die is echt fantastisch. Zullen wij er ook heen?’ Z was zo high van zijn zogenaamde 24-maandensativa, dat hij waarschijnlijk niet eens fatsoenlijk rechtop kon staan.

‘We moeten eerst opruimen en luchten. Maar ga jij maar. Ik vind het best,’ zei Roksana.

Billies pupillen waren groot als satellietshotels. ‘Ik kan wel helpen de ergste troep op te ruimen.’

‘Hoe wou je thuiskomen dan? Taxi?’

‘Nee.’

‘Eerste metro naar het centrum?’

‘Nee.’

‘Met de kajak?’

Billie lachte.

Roksana zette de balkondeur wijd open. Ze voelde zich niet dronken meer, alleen een beetje high, maar de frisse buitenlucht kwam toch als een verrassing – alsof haar hoofd werd doorgespoeld met mineraalwater. Ze keek naar de schimmige bomen: het appartement lag op de benedenverdieping, het was niet erg ver tot de grond. Er lag een dikke sneeuwlaag, maar precies onder het balkon leek het of iemand in de aarde had gewroet en ze zag voetstappen in de sneeuw richting het duister.

Billie moest maar zien hoe ze thuiskwam, dat was niet Roksana's probleem.

'Ik zag een opklapbed in de garderobekast. Kan ik blijven slapen?' vroeg Billie.

Roksana draaide zich om. De kamer was echt een chaos, iemand had een waterpijp omgestoten waardoor het nat was onder de glazen salontafel – toch voelde ze haar hart opspringen: Billie wilde blijven slapen.

'Maar moet je dan niet naar Fia, Pia, Cia, Olle of hoe ze ook maar heten?'

'Nu doe je hetero-normatief vind ik, en fascistisch.'

'Zo bedoel ik het niet. Maar je hebt mij je appartement uitgezet. En nu wil je hier slapen.'

'Heersende normen moeten in twijfel worden getrokken en dat geldt ook voor hoe je praat. Woorden zijn autoritaire instrumenten in de machtsverhouding tussen de seksen...' Billie grijnsde om zichzelf. Haar mond was scheef, dat was-ie altijd al. 'Maar ik heb zo'n slaap. En het is lang geleden dat we samen hebben ontbeten.'

Ze deden de deur van de garderobekast open. Bedompte lucht sloeg Roksana tegemoet. Er was geen licht, maar Z deed zijn mobieltje aan en scheen ermee over het vest en spijkerjack die Roksana in de kast had opgehangen. Hij vond het ook oké dat Billie bleef slapen.

Er was iets met de kast. Roksana wist niet wat, maar hij bezorgde haar slechte vibes.

'Geef mij je telefoon eens?' Roksana scheen op de wand. De ruimte was bijna leeg, op het opklapbed, de twee kledingstukken en een paar achtergebleven hangertjes die aan de roe bungelden na. Het rook eigenlijk niet bedompt, eerder naar oud hout en stof. Ineens begreep ze waarom ze een duister gevoel van deze ruimte had gekregen – het kwam niet door de drank en de wiet die ze naar binnen had gewerkt. Nee, er klopte iets niet. Aan de andere kant lag de badkamer, maar dan had de kast groter moeten zijn. De hoeken klopten niet. De architect was zeker bezopen geweest. Het zat vreemd in elkaar.

Ze begon te kloppen. Zelfs nu begreep ze dat ze dat niet zou hebben gedaan zonder haar eerdere mixcocktail. Ze klopte op de binnenwand. Klopte overal, beneden, in het midden, hoger – alsof ze een verborgen schat zocht. Roksana ging op haar tenen staan en voelde met haar hand aan de bovenkant van de triplexplaat achter de kledingroep. Ze

wist haar vingertoppen ertussen te wurmen. Hij kraakte.

‘Z, help eens even. Volgens mij zit deze wand los.’

Z tuimelde de garderobekast in. Billie stond in de gang toe te kijken.

Z: high maar ook lang.

‘Trekken,’ zei Roksana.

Z trok aan de plaat. Er klonk gekraak. De hele wand liet los en viel boven op hen.

Roksana stak haar handen op tijd naar voren, ze had blijkbaar voorzien dat dit kon gebeuren. De plaat was licht en dun, niet meer dan een paar millimeter dik.

‘Hallo zeg,’ kreunde Z, die hem op zijn hoofd had gekregen.

Ze keken naar de ruimte voor zich: lang en smal, in totaal ongeveer een halve vierkante meter. Er stonden twee dozen.

Nu voelde Roksana zich nuchter, gefocust: de frisse lucht door de open balkondeur voelde je nu zelfs hier. Koel. Verhelderend. Wat was dit voor geheime ruimte?

Ze bukte en pakte de eerste doos op, hij was ongeveer twintig bij dertig centimeter.

Z was weer op de been. ‘Is dit een Shurgard-opslag of zo?’

Ze zette de doos in de woonkamer op de grond.

Hier hadden ze beter licht. De doos zat niet dichtgeplakt.

Z boog voorover. Ook Billie gluurde naar de doos. Roksana bukte en opende het deksel.

Ze staarden alle drie naar de inhoud.

What the fuck?

Deel I
Januari

1

Het enige prettige aan deze afspraak was dat Teddy hier met dezelfde re-integratieconsulent zat als die hem geholpen had toen hij net uit de gevangenis kwam. Ze heette Isa en zag er net zo uit als de eerste keer dat ze elkaar hadden ontmoet. Nog altijd rond de veertig, nog altijd gekleed als een mengeling van alternatieve Södermalm-vrouw en blingy Östermalm-lady. Nog altijd sjaltjes en vage polswarmers in felle kleuren in combinatie met oorbellen met kleine briljantjes die eigenlijk helemaal niet zo klein waren.

‘Dag Teddy, dat is een tijd geleden,’ zei Isa. Ze had kuiltjes in haar wangen als ze glimlachte. Om de een of andere reden mocht Teddy haar, hoewel haar enige taak was hem aan het werk te krijgen.

‘Ja, de tijd vliegt,’ zei hij en hij probeerde ook vriendelijk te kijken. Dit was toch vooral gênant.

Toen hij uit de bak kwam had hij niet verwacht dat hij hier had hoeven zitten, en al helemaal na zoveel jaar niet. Hij dacht dat hij een ander Zweden zou hebben bereikt, op een ander niveau zou zitten. Hij was gemotiveerd geweest, bereid om hard te werken en tijd te investeren. Hij was serieus veranderd: hij was er klaar voor om de smalle weg te bewandelen, de rotzooi achter zich te laten. Maar klaar zijn was één ding, een verandering doorvoeren een ander. De werkelijkheid haalde hem snel in. Hij had een acht jaar lang zwart gat op zijn cv, en langzamerhand was hij bijna gewend geraakt aan de argwaan van mensen. Maar alleen bijna.

‘Laten we doornemen hoe de laatste jaren eruit hebben gezien, vanuit het werkperspectief dus,’ stelde Isa voor.

‘Waar wil je beginnen?’

‘Ik weet dat je voor een advocatenkantoor hebt gewerkt, toch?’

Teddy wilde dit kort houden. ‘Ja, ik heb wat klussen gedaan als buitengewoon onderzoeker voor een kantoor dat Leijon heet.’

‘Buitengewoon onderzoeker, wat houdt dat in?’

‘Dat is een beetje lastig uit te leggen. Maar de verantwoordelijke vennoot, Magnus Hassel, noemde me een regelaar.’

Teddy dacht terug aan diverse klussen die waren uitgemond in geweld, en dat het gevaar had bestaan dat hij de Teddy werd die hij niet meer wilde zijn. Hij was meer dan een jaar geleden gestopt bij het kantoor, na de geschiedenis met Mats Emanuelsson.

Isa stelde vragen over loon, werkervaring en of hij bijscholingen had gevolgd. ‘En na dat kantoor?’ informeerde ze. ‘Wat heb je toen gedaan?’

‘Sindsdien is het lastig. Maar ik heb ArbRec-cursussen gedaan.’

Isa keek in haar papieren. Hij wist dat ze niet alleen zou zien dat hij alle coachingstrajecten en groepsactiviteiten van ArbRec had gedaan, maar ook dat hij minstens vijf keer een stageplaats had gekregen, maar dat geen ervan tot een baan had geleid.

ArbRec dus: een wok van het Arbeidsbureau en de Reclassering met als doel dat gozers zoals hij – mensen met een zogeheten criminele achtergrond – een baan zouden vinden en bovendien ook behóúden. Hij wist niet waarom het voor hem nooit werkte.

Isa praatte verder over coachingstrajecten en werkplannen. Haar bureau was van licht hout. Er lag zeil op de vloer, de wanden waren bedekt met wit structuurbehang en de stoelen leken van plastic. Achter haar was een glazen wand waardoor Teddy vagelijk arbeidsbemiddelaars zag en zijn eigen wazige spiegelbeeld. Hij was lang en hij had altijd gevonden dat zijn haar iets onzichtbaars had: donkerblond en niet zo kort, of misschien halflang.

Afgezien van Isa’s oorbellen deed alles in deze kamer denken aan de gevangenis. Dit was geen persoonlijke kamer, niet Isa’s eigen kamer, het was een afsprakenruimte, een plek met zicht op het Arbeidsbureau, maar zonder venster op de werkelijkheid.

Misschien wist Teddy wel wat zijn probleem was. Na de jaren in de gevangenis en de jaren in vrijheid kende hij nog steeds niemand buiten de mensen die hij daar had leren kennen en de vrienden die hij al had voor hij de bak in ging, die bij zijn oude leven hoorden. Hij kon zijn kringetje op één hand tellen: zijn zus Linda en haar zoon Nikola. Dejan van vroeger. Tagg en Loke van de gang in Hall. Dat waren de mensen bij wie hij zich op zijn gemak voelde. In hun gezelschap kon hij zichzelf zijn. En Emelie, natuurlijk, maar aan haar wilde hij nu niet denken. In elk geval had niemand werk voor hem, behalve Dejan misschien. Maar dat werk zou hem nauwelijks belastbaar inkomen voor

de Zweedse staat opleveren. Het risico was groter dat het tot hogere kosten voor Zweden zou leiden – in de vorm van een beroep op de rechtshandhavende instanties die onderzoek moesten doen naar waar Dejan mee rommelde.

Misschien moest hij zijn positie gewoon erkennen: inzien dat hij er niet bij hoorde. Teddy zou nooit deel uitmaken van het Zweden waar hij naar verlangd had toen hij vastzat, voor eeuwig een outsider. Maar dat betekende nog niet dat hij weer crimineel wilde worden.

‘Luister je, Teddy? Je moet wel luisteren, anders kan ik je niet helpen.’

Teddy strekte zijn benen onder de tafel, ze begonnen stijf te worden van dat lange stilzitten. ‘Sorry. Ik zat alleen te denken aan een vriend van me die me misschien aan wat werk kan helpen.’

Het was een gok. Maar wat moest hij? Geen van alle cursussen, stageplaatsen en groepsbijeenkomsten had iets opgeleverd. Dejan zou hem zeker helpen als oude vriend. Isa typte op de computer terwijl Teddy over het bouwbedrijf van zijn vriend vertelde. Daarna hield ze haar hoofd schuin en keek hem ernstig aan.

‘Helaas, Teddy, ik denk dat het lastig wordt met je vriend. Ik wil niet oordelen, maar de omzet van zijn bedrijf is erg bescheiden en hij heeft de afgelopen tien jaar geen inkomsten opgegeven. Ik denk niet dat hij je echt werk kan geven. In elk geval geen werk dat ik kan goedkeuren.’

Isa had gelijk.

Maar ze had het ook mis.

2

Het was zes uur 's ochtends en het zieke was dat Nikola daar geen rothumeur van kreeg. George Samuel, zijn baas, had zijn eigen manier van glimlachen, waarbij zijn hele gezicht samentrok rond zijn ogen. Nikola vroeg zich af of George überhaupt nog iets zag als hij glimlachte.

‘Goeiemorgen, Nicko. Weet je wat we vandaag gaan doen?’ zei hij toen Nikola het krappe kantoortje in stapte.

Nikola deed zijn gereedschapsgordel om. ‘Yep. Vandaag beginnen we aan onze grootste klus ooit. Je hebt het al een week nergens anders over.’

Ze liepen naar de bestelbus. GEORGE SAMUELS ELEKTRICITEITSSERVICE stond er met sierlijke letters op de zijkant. Zijn gereedschapsgordel rammelde. Nikola had zelf geen auto, daarom kwam hij altijd naar zijn baas toe en ging hij samen met hem naar het werk. Bovendien kletsten ze dan vaak even chill met elkaar.

Zijn moeder Linda had deze stageplaats geregeld. En nu werkte Nikola als een doodgewone Zwedo: vijf dagen per week. Opstaan bij de eerste uitzending van de ochtendradio, lunch rond halfelf en terug naar huis voor het 's winters ook maar donker was geworden. Soms sliep hij een uurtje voor het avondeten, om het 's avonds tot na negenen vol te houden.

In Flemingsberg torende een winkelcentrum in aanbouw vanuit het niets op tussen het treinspoor en de rechtbank – alsof iemand een betonnen ei had begraven dat nu werd uitbroed. Het was echt een gigantisch project. George Samuel was niet de enige elektricien die was ingeschakeld, maar toch betekende het voor hem en zijn leerjongen meer dan tien maanden voltijd werk. Een gegarandeerd betrouwbare klant voor bijna een jaar, dat was super, dat wist Nikola.

Ze stonden naast elkaar: werkten als een team. Eenfasig, driefasig

en schakelkastjes. Kabels, zekeringen en ampères. Nikola's woordenschat op elektriciteitsgebied was zo uitgebreid dat hij binnenkort meer stroomgerelateerde woorden kende dan straattaal voor drugs. Soms was het net alsof het werk meer betekende dan de rest van het leven. Maar dat was oké – hij digde het, behalve als ze verderop met een drillboor in de vloer bezig waren: dat geluid herinnerde hem aan de gebeurtenis.

Anderhalf jaar geleden was hij op weg geweest naar Teddy's huis. Toen hij de deur van zijn oom aanraakte om hem open te doen, was er een bom geëxplodeerd, die Nikola tegen de muur had gekwakt. Hij had verwondingen opgelopen aan zijn buik, zijn borst en zijn handen, waarmee hij zijn gezicht in een reflex had afgeschermd. Hij had een week op de intensive care gelegen en daarna nog een maand in het ziekenhuis. Zijn moeder en Teddy waren elke dag langs geweest. Maar de meid die hij datete, Paulina, had hem gedumpte. Dat was maar beter ook – aan haar had je blijkbaar niks.

George had zoals gewoonlijk een stoffige oude radio op de vloer gezet. Ze luisterden naar Mix Megapol: de arrogante stem van Bebe Rexha knetterde keer op keer hetzelfde refrein. Het was net als wanneer je in een bepaald ritme werkte.

George draaide het volume omlaag. 'Je weet dat je je zestienhonderd uur er volgende week op hebt zitten?'

'Echt waar?'

'Ja, joh. Je hebt prima gewerkt, Nicko. Dus dan zal ik helpen om je certificaat aan te vragen. Je tijd als leerling is voorbij, de Centrale Beroepsraad van Elektriciens zal je per direct accepteren. Je wordt een erkend elektricien. Wat zeg je me daarvan?'

George Samuel grinnikte – zijn ogen werden weer zo smal, en Nikola kon het niet helpen: hij moest ook lachen. Ja, hij proestte het uit. George Samuel, blind van het lachen – Nikola, bijna elektricien. Dat hing samen. Hij zou een echte baan krijgen. Echt loon.

Wie had dat anderhalf jaar geleden gedacht? Toen hij na de explosie op de intensive care lag, toen Linda zich doodongerust maakte omdat hij het verkeerde pad op leek te gaan? Wie had er toen gedacht dat het leven mooi zou zijn? Wie had er gedacht dat het leven zelfs écht mooi zou zijn?

Iedereen was trots op hem. Teddy, die een flat voor hem geregeld had, klopte hem telkens als ze elkaar zagen op zijn schouder: 'Nicko, wat

goed dat je mijn voorbeeld niet volgt.’ Opa probeerde nog steeds om hem mee naar de kerk te krijgen, maar glimlachte als Nikola weigerde. ‘Je bent toch op de goeie weg, *moje malo zlato*. Oma zou hebben gehuild van geluk.’ Zelfs de baas van het jongerenbehandelcentrum Spillersboda had gebeld om hem te feliciteren met zijn verandering van levensstijl: alsof Nikola drie keer een miljoen had open gekrast op een kraslot.

Maar zijn moeder Linda was het blijst van allemaal.

‘Weet je wat ik zo fijn vind,’ had ze op een dag in het voorjaar gezegd toen hij nog naar het volwassenenonderwijs ging om zijn cijfers op te krikken. Ze wandelden langs het kanaal en Nikola keek naar Södertälje Centrum in de verte. De vogels kwetterden als gekken en op het grindpad lag hondenpoep.

‘Dat ik heb gebroken met mijn oude leven?’ probeerde hij.

‘Nee, eigenlijk niet. Het fijnste is dat verandering mogelijk is. Je moet weten dat ik me zorgen maakte toen je in Spillersboda zat en nog veel meer toen je in hechtenis werd genomen, en na de explosie. Maar nu is het bewezen. Mensen kunnen veranderen.’

Linda was zonnebankbruin en droeg een Ray-Ban die haar halve gezicht verhulde. Maar Nikola hoorde het aan haar trillende stem: mischien plengde ze een traan achter die glazen.

‘Weet je, Nicko, je hoeft nooit meer te geloven dat je iemand moet worden, dat je naar status en zo moet streven,’ zei zijn moeder en ze laste een kunstmatige pauze in. ‘Want je bent al iemand.’

Ze bleven staan bij een bankje. Nikola draaide zich naar haar toe. Ze droeg een fleece van Houdini en een soort wandelbroek. Het matchte niet met haar bruine huid en de bril. Lichaam: een buitensport-Zwedo. Hoofd: milf warning in town. Neeee, vergeet dat laatste – zo dacht je niet over je ma.

De grond onder het bankje was bezaaid met schillen van pitten. *Albuzur* – zonnebloempitten. Nikola was zelf een grote fan. Hier had iemand voor hen lang zitten filosoferen. Nikola ging zitten. ‘Volgende week heb ik mijn toets Zweeds en moet ik een werkstuk inleveren.’

‘Interessant. Waar gaat je werkstuk over?’

‘*De graaf van Montecristo*. Heb je dat gelezen?’

‘Nee.’

‘Dat is een van opa’s lievelingsboeken, weet je.’

‘Dat kan ik me voorstellen, zoveel boeken als hij verslindt. Maar het gaat vast goed, dat weet ik zeker.’

Nikola dacht weer aan zijn opa. Een megaboekenwurm: het leesgenie uit Belgrado. Had Nikola toen hij zes was al literaire lettermagie geleerd, zat bij zijn bed en worstelde mooie ouwe boekies door. *Schat-eiland, Twintigduizend mijlen onder zee, Het geheimzinnige eiland.*

Tegelijkertijd had opa zijn oom Teddy opgevoed – een van de legenden uit Stockholm-Zuid in zijn tijd. Nikola kon het niet rijmen.

Chamons Audi A7 stond tussen de bouwmachines buiten het winkelcentrum in aanbouw. Zoals altijd: het pak parkeerbonnen van zijn vriend was dikker dan Escobars stapel bankbiljetten. Maar Chamon had er schijt aan – de auto stond niet op zijn naam. Dat deed je nooit. *Vorsprung durch Technik* – of zoals Chamon altijd zei: ‘Voorsprong door Babso’ – zo heette de gozer die meer dan vierhonderd auto’s in Södertälje op zijn naam had staan.

Het was donderdag, maar Nikola hoefde morgen niet te werken. Of-tewel: nu was het weekend. George Samuel had Nikola om halfdrie al laten gaan. Maandag zouden ze elkaar zoals altijd weer zien.

Chamon startte de motor. ‘Heb je gehoord dat Audi een nieuwe sporttractor lanceert, Q8?’

‘Ja, daar heb ik over gelezen. Eentje met een V8-motor. Maar heb je niet overwogen om de nieuwe Lexus te nemen, de LS?’

Chamon staaarde hem aan. ‘Loop je me te fokken? Ik kom uit Södertälje. Ik rij alleen Duits.’

Het ging goed met Chamon – blijkbaar – en de auto was altijd het zwaarste bewijs. Daarna kwam het horloge, daarna de andere sieraden, daarna waar je op vakantie ging. Mensen hadden schijt aan hoe ze woonden. Ze hadden het er nooit over waar Chamon zijn poen vandaan had – hoewel Nikola wist dat hij preparaten verkocht aan spierwitte binnenstadsjongeren in hun overdreven wilde raveclubs. Zelfs met je beste vriend had je het niet over dat soort dingen – en al helemaal niet als je zelf geen deel uitmaakte van het Leven. Nikola verlangde er weleens naar terug, naar wat hij toen had. Terug naar het vrije. Het ongecontroleerde.

Ze reden naar zijn huis, keken wat afleveringen van *Narcos* voor de tweede keer – digden het als Escobar de cocaïnefabrieken in Medellín inspecteerde. Gingen kebab halen. Chamon haalde een paar gram wiet

tevoorschijn die ze rookten in Nikola's *shisha* – Nikola had deze chille momenten nodig. Sinds hij gewond was geraakt bij de explosie was er iets in hem veranderd, hoewel hij niet in woorden kon vatten wat precies.

Chamon en hij giechelden. Luisterden naar muziek. Leunden achterover op de bank en luiden samen.

Na een paar uur keek Chamon op. 'Nicko, geloof jij in God?'

'Neuh, eigenlijk niet.' Dit was echt stoned Chamon-geklets. 'Ik geloof in het lot. En in mijn *dachri*.'

Chamon lachte niet. 'Geloof je in God of niet?'

'Shit, bro, ik weet niet.'

Chamon nam een haal van de pijp, daarna kuste hij het vette gouden kruis dat aan een nog vettere ketting om zijn nek hing. 'Ik geloof.'

'Waarom dan?'

De ogen van zijn mattie glansden. 'Omdat er iets anders moet bestaan dan dit.'

'Dan wat?'

'Gap, ik doe 's nachts geen oog dicht. Ik sta om het kwartier op om van achter het gordijn buiten te checken. Hoor ik op straat een geluid achter me, duik ik naar de grond. Zodra ik een onbekende auto op de parkeerplaats zie, krijg ik pijn in mijn buik. Ik krijg verdomme nog een maagzweer.'

'Maar je bent vrij. Je hoeft niet elke dag net als ik om vijf uur op te staan.'

'Ik weet niet, man, misschien heb jij het zo slecht niet. Het is lastig uit te leggen, maar soms denk ik dat ik het niet meer trek, dat ik die shit zat ben, geen power meer heb. Weet je hoeveel er de afgelopen jaren zijn vermoord? Weet je hoeveel brothers er zijn verdwenen? En de bazen hebben er gewoon schijt aan. Het zijn allemaal zulke hoeren, weet je. Ik zou weleens wat anders willen doen. Reizen ofzo. Of muziek proberen of zoiets. Begrijp je wat ik bedoel?'

'Muziek?' Nikola herkende zijn mattie niet. 'Zou weleens wat anders willen doen' – dat klonk meer als het gezeik van zijn ma dan als Chamon.

'Ik zou een instrument willen leren bespelen, weet je. Ik heb een tijdje gevoetbald, maar mijn ma zei altijd dat ik een brein voor muziek heb, dat ik als ik een liedje één keer hoorde, het daarna perfect kon zingen. Ze zei dat ik muzikalistisch was, of hoe dat ook maar heet.

Maar dachri, nu naaien alle smerissen in burger en alle verklikkers in mijn kop, dus ik hoor daar helemaal niks. Nog even en er is niks van me over. Zelfs geen nice tunes.’

Nikola probeerde te doorgronden hoe serieus dit allemaal was. Hij dacht aan George Samuel en dat het vervelendste van vandaag was dat hij vier koperdraden door een pvc-buis moest frummelen.

En Nikola wist: hij had goed gekozen. Bijna elektricien.

Het Leven was niks voor hem.